

Γ Γυμνασίου - Ιστορία Μουσικής

1. Προκλασική περίοδος (1720 - 1750)

1.1 Εισαγωγή

Η μουσική της Προκλασικής εποχής δέχεται έντονα την επίδραση του κινήματος του Διαφωτισμού¹, ο οποίος ακμάζει κατά τον 18ο αι. Απόρροια αυτής της επίδρασης είναι ύπαρξη μιας κίνησης με την ονομασία “Sturm und Drang” (θύελλα και ορμή) της οποίας σκοπός είναι είναι η πρόσπάθεια έκφρασης όλων των συναισθημάτων του ανθρώπου μέσω της μουσικής και της ποίησης.

1.2 Χαρακτηριστικά της προκλασικής περιόδου

Τα στυλ που επικράτησαν στη μουσική της προκλασικής εποχής είναι δύο:

- Rococo ή stil galante (Γαλλία)
- Empfindsamkeit Stil (Γερμανία)

Το ύφος galante εμφανίστηκε ως αντίθεση προς το αυστηρό αντιστικτικό ύφος που επικράτησε στο όψιμο Μπαρόκ (Handel, Bach) και αφορά μία ελεύθερη γραφή στη μουσική για τσέμπαλο ή στη μουσική δωματίου (Couperin, D.Scarlatti, Telemann). Πρόκειται για ευχάριστο και ψυχαγωγικό ύφος και απευθύνεται περισσότερο σε ερασιτέχνες παρά σε “ειδικούς”. Χαρακτηριστικά του είναι η έντονη μελωδικότητα, τα ποικίλματα, η χαλαρή συνοδεία, ο μη καθορισμένος αριθμός φωνών και οι εύκολα αναγνωρίσιμες μουσικές φράσεις.

Το ύφος Empfindsamkeit (αισθηματικό ύφος) στηρίζεται στην άμεση έκφραση του προσωπικού συναισθήματος. Κυριαρχούν τα μοτίβα με δυναμισμό, που αποκαλύπτουν έντονες ψυχικές καταστάσεις.

Στον παρακάτω πίνακα φαίνονται συνοπτικά οι αλλαγές και νέες τάσεις που επικρατούν στην Προκλασική εποχή σε σχέση με το Μπαρόκ.

Εποχή Μπαρόκ	Προκλασική εποχή
Υπάρχει ένα κύριο θέμα το οποίο βρίσκεται σε συνεχή ανάπτυξη και εξέλιξη μέχρι το τέλος του έργου.	Η ανάπτυξη των θεμάτων γίνεται σε μικρότερα τμήματα. Τα θέματα είναι περισσότερα του ενός.
Κυριότερες φωνές είναι το basso και η soprano.	Κυριότερη φωνή είναι η soprano, ενώ οι υπόλοιπες έχουν συνοδευτικό ρόλο.
Αντίστιξη - πολυφωνία	Ομοφωνία
Γρήγορος αρμονικός ρυθμός	Αργός αρμονικός ρυθμός

¹ Διαφωτισμός: άνοδος της αστικής τάξης, ορθολογισμός, πίστη στην πρόοδο, ατομική ελευθερία, κατάργηση δουλείας, ανεξιθρησκεία, υποστήριξη ανθρωπίνων δικαιωμάτων, ισότητα, περιορισμός εξουσίας της Εκκλησίας

Παράδειγμα σύγκρισης μουσικής Μπαρόκ με την Προκλασική μουσική

Σονάτα σε σι ελάσσονα για βιολί και τσέμπαλο του J.S.Bach

- Έντονη λειτουργικότητα στο basso continuo
- Γρήγορος αρμονικός ρυθμός
- Έντονη αντιστικτική γραφή

Συμφωνία σε σι ύφεση μείζονα του J.Stamitz (1717-1757)

- Η λειτουργικότητα στο basso continuo έχει εκλείψει
- Στο basso υπάρχουν μόνο οι φθόγγοι της τονικής και της δεσπόζουσας, ενώ η αρμονική δομή καθορίζεται από τις τρεις πάνω φωνές
- Η γραφή είναι περισσότερο ομοφωνική παρά αντιστικτική

I. Allabreve

Violin I

Violin II

Viola

Cellos & Basses

Vln. I

Vln. II

Vla.

Vc.